Registratienummer: **87591** / 90092

Raadsvoorstel

Datum vergadering:	20 februari 2025
Agendapunt:	17
Onderwerp:	Kadernota 2026 Werkvoorzieningschap Noordoost-Brabant
Portefeuillehouder:	wethouder Marius Tielemans

Heesch, 14 januari 2025

Inleiding
Met ingang van 1-1-2015 is de toegang tot de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) afgesloten en de Participatiewet ingevoerd. Er kunnen geen mensen meer instromen, alleen de groep met een Wsw-uitkering vóór 1 januari 2015 behoudt zijn positie in de Wsw. De zes betrokken gemeenten (Maashorst, Oss, Meijerijstad, Boekel, Bernheze, Land van Cuijk) blijven de Wsw gedurende de afbouwfase gezamenlijk uitvoeren in een gemeenschappelijk regeling zijnde het Werkvoorzieningsschap Noordoost-Brabant. Er zit nog een substantiële groep in de Wsw (in september 2024 nog 1725 personen, waarvan 145 uit gemeente Bernheze), waardoor de afbouwfase nog jaren zal duren. De uitvoering van de Wsw is door het Werkvoorzieningsschap belegd bij IBN.

Voorliggende kadernota 2026 geeft aan welke inhoudelijke en financiële uitgangspunten het Werkvoorzieningschap hanteert voor de begroting 2026. Via een zienswijze kan de gemeenteraad, indien gewenst, beleidsmatige en/of financiële aandachtspunten meegeven.
Dit jaar komt het adoptievoorstel met zienswijze van de gemeente Oss. We hebben dit adoptievoorstel niet volledig overgenomen. Wij vragen in plaats van de 0-lijn voor 2026 aan te houden, om terughoudendheid te zijn met het ontwikkelen van nieuw beleid.

Voorstel
1. Een positieve zienswijze te geven op de Kadernota 2026 van het Werkvoorzieningschap Noordoost-Brabant.
2. Het Werkvoorzieningschap Noordoost-Brabant op te roepen terughoudend te zijn met het ontwikkelen van nieuw beleid waaraan extra kosten verbonden zijn in verband met de slechte financiële vooruitzichten voor gemeenten.

Argumenten
1.1 Uitgangspunten kadernota bouwen voort op bestaande pijlers van het Werkvoorzieningschap
Omdat het Werkvoorzieningschap alleen gebruikt wordt voor de regionale afbouw van de Wsw, is er niet meer voor gekozen om een nieuwe meerjarige strategische visie te laten vaststellen. Onderstaande drie pijlers zijn al meerdere jaren de uitgangspunten van het Werkvoorzieningschap en worden in de kadernota 2026 nogmaals genoemd:
1. Het Werkvoorzieningschap zorgt er in overleg met gemeenten voor dat de Wsw een plaats heeft in het gemeentelijk arbeidsmarktbeleid.
2. Het Werkvoorzieningschap formuleert als regisseur van de Wsw kaderstellend beleid dat door IBN wordt uitgevoerd. Dit zijn de 'sociaal-economische afspraken' tussen het Werkvoorzieningschap en IBN. Hierbij moet wel aangetekend worden dat de Wsw zonder nieuwe instroom van kandidaten en daarom steeds beleidsarmer wordt.

3. Het Werkvoorzieningschap draagt bij aan het scheppen van voorwaarden die ervoor zorgen dat IBN toekomstbestendig is als uitvoeringsorganisatie Wsw. Hier wordt gewezen op de verantwoordelijkheid van gemeenten in het bieden van voldoende werkgelegenheid voor Wsw-kandidaten, door gemeentelijk opdrachten en afspraken over Social Return on Investment (SROI).

1.2 Financiële situatie Werkvoorzieningsschap geeft geen aanleiding tot een inhoudelijke zienswijze.

In de kadernota 2026 worden nog een aantal afspraken en ontwikkelingen genoemd met betrekking tot de financiële situatie van het Werkvoorzieningschap. Ze worden hieronder kort aangestipt, maar ze geven geen aanleiding tot een inhoudelijk zienswijze.

Afspraken:

- Het belangrijkste financiële risico bij de uitvoering van de Wsw is het risico van overrealisatie. Dat wil zeggen dat er meer arbeidsplaatsen in het kader van de Wsw worden gerealiseerd dan er budget door het Rijk beschikbaar wordt gesteld. In onze regio is echter al jaren sprake van onderrealisatie. Het Werkvoorzieningschap heeft een zogeheten egalisatie-reserve kunnen opbouwen waarmee een eventuele toekomstige overrealisatie kan worden opgevangen (zie ook kopje kosten en dekking)
- Nieuw beleid in 'going concern' zal niet leiden tot een hogere gemeentelijke bijdrage, tenzij hier tijdig afspraken over worden gemaakt met de gemeenten. Nieuw beleid in de situatie van 'growing concern' (er is dan sprake van al dan niet wettelijke nieuwe taken die door de gemeenschappelijke regeling uitgevoerd moeten worden of van vraagsturing door gemeenten) is alleen mogelijk als hierover tijdig een gemeenschappelijk standpunt vanuit de deelnemende gemeenten is bepaald. Vanwege de slechte financiele vooruitzichten voor de gemeente roepen we wel het Werkvoorzieningschap op om geen nieuw beleid te ontwikkelen (zie ook argument 2.1).
- De begrotingen van het Werkvoorzieningschap Noordoost-Brabant zullen steeds sluitend zijn. Uit de jaarrekening 2024 zullen geen zaken naar voren komen die in de begroting 2026 moeten worden meegenomen (paragraaf 9).

2.1 Oproep om de groei van kosten door de ontwikkeling van nieuw beleid door het Werkvoorzieningschap Noordoost-Brabant te beperken

De komende jaren zullen voor gemeenten in financieel opzicht zware jaren worden. De gemeente Bernheze kiest er voor om de prijsindexering die het Werkvoorzieningschap in haar kadernota/begroting verwerkt, mee te nemen in de gemeentelijke begroting. Dit om deze gemeenschappelijke regeling geen (extra) bezuiniging op te leggen. Een dergelijke bezuiniging kan negatieve gevolgen hebben voor de taken die het Werkvoorzieningschap heeft ten opzichte van de gemeente Bernheze.

Voor het Werkvoorzieningschap betreft dit een van jaarlijkse indexering van € 0,01 per inwoner over de periode 2026 – 2029 of jaarlijks een extra kostenpost van ongeveer € 350,-.

Wel zullen we de indexering blijven monitoren of deze in de pas lopen met de indexcijfers die de gemeente hanteert.

Het Werkvoorzieningschap geeft in de kadernota aan dat nieuw beleid in 'going concern' niet zal leiden tot een hogere gemeentelijke bijdrage. We zullen het Werkvoorzieningschap oproepen voorlopig geen nieuw beleid te ontwikkelen in het kader van 'growing concern', waar extra kosten aan verbonden zijn.

Risico's

Winstuitkering

Door de uitstroom van de Wsw-ers zal de exploitatie van IBN, zonder nadere afspraken in het

kader van het partnership gemeenten-IBN, mogelijk onder druk komen te staan. Gemeenten moeten er dan ook rekening mee houden dat in de toekomst geen "winstuitkering" via de Algemene Gemeentelijke Reserve (AGR) meer kan plaatsvinden. De stand van de AGR van onze gemeente is per 1-1-2025 € 112.500,- waarvan nog een bedrag van € 55.600,- inclusief BTW vrij besteedbaar is voor incidentele uitgaven bij IBN.

Economische ontwikkelingen
Er is al een tijd sprake van een krappe arbeidsmarkt, waar niettemin mensen met een arbeidsbeperking nog steeds moeilijk toegang toe hebben. Een structuur als IBN zal in de toekomst dan ook nodig blijven voor die groepen. Wat hiervan het gevolg is voor de noodzakelijke omvang van IBN en het financiële resultaat van IBN in 2026 is niet aan te geven.
Door het gevormde weerstandsvermogen is een gemeentelijke bijdrage voor een eventueel exploitatietekort van IBN de komende jaren echter niet aan de orde. (paragraaf 2.3)

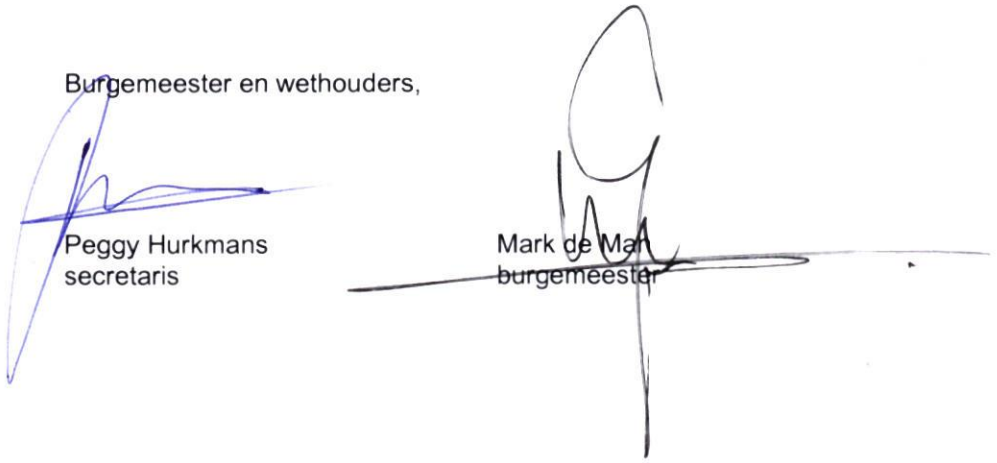
Kosten en dekking
Uitvoeringskosten klassieke Wsw
De gemeente Bernheze ontvangt (net als andere gemeenten) jaarlijks geoormerkte middelen Wsw van het Rijk die zij één op één doorzet naar het Werkvoorzieningschap. Deze middelen worden ingezet ter bekostiging van de Wsw plekken. Zoals hierboven genoemd wordt bij onderrealisatie het restant van de middelen eerst gestort in een gezamenlijke egalisatiereserve waarmee eventuele overrealisatie kan worden opgevangen. Als de reserve boven een bepaald niveau komt, wordt het meerdere teruggestort naar de gemeenten.

Bestuurskosten
Voor de uitvoering van de regierol en de bestuurskosten van het Werkvoorzieningschap ontvangt het Werkvoorzieningschap een financiële bijdrage van de deelnemende gemeenten. De bijdrage is voor 2026 gesteld op € 0,28 per inwoner. Dit bedrag is met € 0,01 gestegen ten opzichte van 2025. Uitgaande van 32.605 inwoners (per 1 januari 2025) wordt dit een bijdrage van € 9.129,-. Deze bijdrage past binnen de gemeentelijke meerjarenbegroting 2025-2028.

Vervolg
De zienswijze van de raad maken we per brief bekend aan het Algemeen Bestuur van het Werkvoorzieningschap. De Kadernota wordt definitief vastgesteld door het Algemeen Bestuur van het Werkvoorzieningschap Noordoost-Brabant op 12 maart 2025. Bij de definitieve vaststelling van de Kadernota 2026 kunnen zij de zienswijze van de gemeente Bernheze meenemen. Na vaststelling van de Kadernota 2026 ontvangen de gemeenten de conceptbegroting 2026 en het jaarverslag 2024.

Bijlage(n):
- Kadernota 2026 Werkvoorzieningschap Noordoost-Brabant
- Aanbiedingsbrief Kadernota 2026 Werkvoorzieningschap Noordoost-Brabant
- Kadernota 2026 Werkvoorzieningschap Noordoost-Brabant
- Update IBN december 2024
- Adoptieadvies gemeente Oss
- Brief aan Werkvoorzieningschap Noordoost-Brabant met zienswijze Bernheze

Burgemeester en wethouders,

Peggy Hurkmans
secretaris

Mark de Man
burgemeester